

Aby sme mali úplný obraz o kresťanstve, nesmieme zabudnúť na spoločenstvá protestantských kresťanov, pochádzajúcich z reformácie. Podobne ako v spomínanom roku 1054 vznikla na „východe“ pravoslávna cirkev, od roku 1517 (vystúpenie Martina Lutera) ďalším odčlenením vznikajú na „západe“ spoločenstvá tzv. protestantských kresťanov. U nás je najväčším spoločenstvom „Evanjelická cirkev augsburského vyznania“, ktoré voláme ľudovo „luteráni.“ Podobne ako pravoslávni kresťania, ani protestanti neuznávajú rímskeho pápeža za hlavu Cirkvi. Ich základný motív by sme mohli veľmi zjednodušene zhrnúť vo výroku „sola scriptura – len slovo“, pretože zdrojom ich poznania je Sväté písmo. Viac si o tomto výroku a o používaní Svätého písma budeme hovoriť neskôr.

Kongregácia pre náuku viery nás učí: „Názov Cirkev Katolícka cirkev priznáva východným nekatolíckym cirkvám, pretože aj keď odišli z katolíckej jednoty s nástupcom apoštola Petra, uchovávajú si všetky ostatné znaky Kristovej Cirkvi. Keďže ostatné kresťanské cirkvi a cirkevné spoločenstvá, ktoré pochádzajú hlavne z reformácie ktorá vznikla na Západe na začiatku Novoveku, podľa katolíckeho učenia nemajú apoštolskú postupnosť vo sviatosti kňazstva, a tak im chýba podstatný prvok, aby boli cirkvou. Spomínané cirkevné spoločenstvá, ktoré najmä v dôsledku toho, že nemajú sviatostné kňazstvo, si nezachovali pôvodnú a neporušenú podstatu eucharistického tajomstva, nemôžu byť podľa katolíckeho učenia nazývané „cirkvami“ vo vlastnom zmysle slova.“

Pripravil o. Peter Šturák ml.

FARSKÉ OZNAMY

◆ Modlitby matiek budú v pondelok 12. a 19. februára večer. V tie isté dni bude aj telocvičňa na ZŠ Prostějovská so začiatkom o 19:15 hod. Biblická škola (chrám) a modlitby mužov (sakristia) budú v utorok 13. a 20. februára večer po sv. liturgii. Tichá adorácia s Korunkou Božieho milosrdenstva a požehnaním bude vo štvrtok 15. a 22. februára v čase 19:00 - 21:00 hod. Stretko detí a zborík v priebehu dvoch týždňov nebudú.

◆ V pondelok 12. februára začíname Veľký pôst. V tento prvý deň je predpísaná zdržanlivosť od mäsa, mlieka a vajec s pôstom. Počas celého Veľkého pôstu je zdržanlivosť od mäsa nielen v piatky, ale aj v stredy. V stredy a piatky budeme slúžiť večer božské služby vopredposvätených darov. Z tohto dôvodu v tieto dni

nebudú ráno sv. liturgie, ale pôstne hodinky, na ktoré vás srdečne pozývame. Budú začínať o 7:00 hod.

◆ V nedeľu 18. februára bude naša farská zbierka na stavbu fary.

◆ V nedeľu 25. februára ideme na zbierku do farnosti Petrová. Keďže sa zbierky nemôže zúčastniť náš chrámový zbor, prosíme záujemcov o pomoc pri zbieraní finančných darov, aby sa zapísali vzadu na papier. Odchod od chrámu je ráno o 9:00 hod. Vopred vám srdečne ďakujeme!

◆ Národný týždeň manželstva prebieha v týždni 12. - 18. február. Manželov pozývame, aby sa zúčastnili rôznych modlitbových akcií nielen v našej farnosti.

o. Peter Kačur

POKUŠENIE PÔSTNEJ DOBY

Jeden známy mi raz pri spoločnom rozhovore povedal, že ako malý chlapec sa nevedel dočkať soboty. Keď v pondelok začínala škola, vydržať do konca týždňa bolo nemysliteľné. A ako to už býva aj dnes, v závere rozhovoru sme sa zhodli, že tie dva voľné dni zbehli ako voda. Keď sa dnes pozrie na pracovný týždeň, musí konštatovať, že ani nevie, kedy prešli všetky dni. Neraz si povie, že zase je sobota.

Podobnú rýchlosť plynúcich dní zažívame hľadám všetci. Keď sa porozhliadneme späť, zaiste si povieme, ako ten čas uteká. Vianoce prešli, všetci sme o rok starší a stojíme pred dvermi Veľkej noci, nádherného sviatku, na ktorý sa tešíme. Avšak na to, aby sme sa k nemu dostali, potrebujeme prejsť časom Veľkého pôstu, ktorý v sebe zahŕňa 40 dní odriekania, nemyslenia, umŕtšovania, chýbania, zabúdania, schovávaní, násilného potlačania či neustáleho upozorňovania na to, čo mám rád a teraz to nemôžem. Zdajú sa aj vám tieto slová povedomé? Vari nie podobnými slovami aj my definujeme obdobie pôstu? Vari si aj my čas pôstu, aby bol znesiteľnejší, nezredukujeme na detoxikáciu, chudnutie či očistu organizmu? Vari si aj my nenaordinujeme hodiny modlitieb, len aby sme mali dobrý pocit sami zo seba, čo všetko sme dokázali? Sú tieto úvahy aj niekomu z vás známe? Mám pre vás dobrú správu. Tohto roku to tak vôbec nemusí byť.

Po roku opäť vstupujeme do Veľkého 40-dňového pôstu. A to je to jediné, čo sa môže zopakovať. Aby sme lepšie vykročili na pôstnu cestu, pozrime sa, čo

o tomto čase hovorí prorok Izaiáš: „Hľa, pre škriepky a hádky sa postíte a hriechne bijete päsťou! Nepostíte sa ako po dnešný deň, aby na výsosti vypočuli váš hlas. Či takýto je pôst, ktorý sa mi ľúbi? Má sa človek umŕtvovať celý deň? Vykrúcať si dookola hlavu a vrecovinou i popolom si ustielat? Či toto nazveš pôstom a dňom milým Bohu? Či nie to je pôst, ktorý sa mi ľúbi, keď rozviažete zväzky zločinné a roztvoríte zvierajúce putá, prepustíte zlomených na slobodu a rozlámete každé jarmo? Či nie, keď lámeš chudobným svoj chlieb, potulných bedárov zavedieš do domu, ak vidíš nahého, zaodeješ ho a pred svojim telom sa neskrývaš?“ (Iz 58, 4 - 7)

Sv. Benedikt pred takmer 1500 rokmi o pôste povedal, že v pôstnom čase sa máme venovať všetkému o trochu menej. Teda o trochu menej jesť, o trochu menej piť, o trochu menej spať... A to je celé. Všetko si musí zachovať zdravú mieru. Pôst nevynímajúc.

Ešte sa nám stále zdá, že v pôste veľa musíme? Ešte stále myslíme na to, čoho sa budeme musieť úplne zriecť? Ešte stále budeme striehnuť na svojich najbližších, aby sme ich upozornili na to, čo robia a čo nerobia? Ešte stále sme v pokušení zredukovať pôst na diétu? Vôbec to tak nemusí byť. Máme pred sebou pôst plný výziev - ako naložím so svojim manželstvom? Ako bude vyzerat môj vzťah s deťmi? Čo chcem ja na sebe samom zmeniť? Odolám pokušeniam pôstu? A dovoľm Bohu, aby vstúpil do mojich plánov a túžob? Želám všetkým nám požehnaný a milostiplný čas Veľkého pôstu.

o. Peter Kačur

LITURGICKÝ PROGRAM

Pondelok, 12. február

Sv. Meletios, antiochijský arcibiskup.
Zdržanlivosť od mäsa, mlieka, vajec + pôst.
06:30 csl. sv. lit. (HP 119); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 119); Ap. zač. 129 (1 Kor 3, 18 – 23); Lk zač. 105 (21, 8 – 9. 25 – 27. 33 – 36) (11, 1-11)

Utorok, 13. február

Náš prep. otec Martinián
06:30 csl. sv. lit. (HP 119); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 119); Ap. zač. 67 (Rim 8, 14 – 21); Mt zač. 16 (6, 1 – 13)

Streda, 14. február

Prep. otec Auxencius
07:00 Pôstna hodinka; 18:00 sl. VPD Gn 1, 24 – 2, 3; Prís 2, 1 – 22

Štvrtok, 15. február

Sv. apoštol Onezim
06:30 csl. sv. lit. (HP 119); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 119); Ap. zač. 119 (Rim 15, 30 – 33); Mt zač. 20b (7, 7 – 11)

Piatok, 16. február

Sv. mučeníci kňaz Pamfil, Porfyrios a ich spoločníci
07:00 Pôstna hodinka; 17:30 sl. VPD Gn 2, 20 – 3, 20; Prís 3, 19 – 34

Sobota, 17. február

Prvá pôstna sobota – pamiatka na div kolyvy, ktorý urobil svätý veľkomučeník Teodor Tíron.
06:30 csl. sv. lit. (HP 166); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 170); Ap. zač. 303 (Hebr 1, 1 – 12); Mk zač. 10 (2, 23 – 3, 5)
18:45 Moleben k bl. P. P. Gojdičovi

Nedeľa, 18. február

Prvá pôstna nedeľa – nedeľa Ortodoxie, pamiatka svätých prorokov Mojžiša, Arona i ďalších a obnovenia úcty svätých a úctyhodných ikon.
08:00 csl. sv. lit. (HP 101, 168); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 100, 171); Ap. zač. 329b (Hebr 11, 24 – 26. 32 – 40; 12, 1 – 2a); Jn zač. 5 (1, 43 – 51)
17:00 Pôstna večiereň s poklonami

Pondelok, 19. február

Sv. apoštol Archippos
06:30 csl. sv. lit. (HP 114); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 114); Ap. zač. 116 (Rim 15, 1 – 7); Mt zač. 75 (18, 10 – 20)

Utorok, 20. február

Náš prep. otec Lev, katanijský biskup
06:30 csl. sv. lit. (HP 114); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 114); Ap. zač. 214 (Gal 6, 2 – 10); Mt zač. 10 (4, 25 – 5, 13)

Streda, 21. február

Náš prep. otec Timotej zo Symbolov
07:00 Pôstna hodinka; 18:00 sl. VPD Gn 4, 16 – 26; Prís 5, 15 – 23. 6, 1 – 3a

Štvrtok, 22. február

Nájdenie úctyhodných pozostatkov sv. mučeníkov v Eugeniu
06:30 csl. sv. lit. (HP 114); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 114); Ap. zač. 144 (1 Kor 10, 5 – 12); Mt zač. 13 (5, 27 – 32)

Piatok, 23. február

Sv. hierom. Polykarp, smyrnijský biskup
07:00 Pôstna hodinka; 17:30 sl. VPD Gn 5, 32 – 6, 8; Prís 6, 20 – 7, 1. a Jánovi Iz 40, 1 – 3. 9; 41, 17 – 18; 45, 8; 48, 20 – 21; 54, 1; Mal 3, 1; Múd 4, 7. 16 – 17. 19 – 20; 5, 1 – 7

Sobota, 24. február

Prvé a druhé nájdenie úctyhodnej hlavy sv. Jána Krstiteľa
06:30 csl. sv. lit. (HP 358); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 109); Ap. zač. 309 (Hebr 3, 12 – 16); Mk zač. 6 (1, 35b – 44)

Nedeľa, 25. február

Hlas 5. Druhá pôstna nedeľa. Náš otec sv. Taras, konštantínopolský arcibiskup.
08:00 csl. sv. lit. (HP 102, 171); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 101, 173); Ap. zač. 304 (Hebr 1, 10 – 2, 3); Mk zač. 7 (2, 1 – 12)
17:00 Pôstna večiereň s poklonami

o. Peter Šturák ml.

 - zdržanlivosť od mäsa

200. VÝROČIE PREŠOVSKÉJ EPARCHIE

Zjednoteniu napomohol syn Juraj Drugeth III., ktorý sa vrátil do katolíckej cirkvi. Od roku 1605 bol pánom humenského panstva. Uprimne si prial zjednotenie na svojom panstve, preto si zavolať z Poľska gréckokatolíckeho biskupa Atanáza Krupeckého (1610 - 1652), ktorý v septembri roku 1613 prišiel do Humenného. S ním prišli aj dvaja jezuiti. Tento posledný fakt je tiež veľmi dôležitý pre pochopenie neskoršej nedôvery zo strany niektorých „neprajníkov“ Unie, ktorí si mysleli, že prehlásenie Unie znamená otvorené hlásenie zrieknutia sa starodávnej byzantskej cyrilometodskej tradície a obradu a jej zámenu za latinskú. Verejné prehlásenie zjednotenia sa malo uskutočniť na sviatok Zoslania Svätého Ducha roku 1614 na pútnickom mieste Krásny Brod pri posviacke nového chrámu. Duchovenstvo bolo pripravené, ale ľud nie. A neprajníci pobúrili ľud a celá akcia sa skončila neúspechom.

Mukačevský biskup Bazil Tarasovič (1634 - 1646), pripravoval úniu s Rímom. Dostal sa do nemilosti u zemepána Juraja Rákoczyho, ktorý ako kalvín robil prekážky zjednoteniu. Dokonca biskupa vzali od prestola počas sv. liturgie a uväznili ho. Až kráľ Ferdinand III. ho dostal na slobodu. Vzdal sa biskupstva a odišiel do mesta Nagyálló. V máji 1642 zložil vo Viedni pred cisárom a apoštolským nunciom katolícke vyznanie viery. Začal spravovať západnú časť svojej eparchie, kde aj naďalej šíril myšlienku unie medzi veriacimi a duchovenstvom. Tarasovič, aby sa vrátil do Mukačeva, bol nútený zriecť sa zjednotenia. Bál sa nebezpečenstva kalvinizmu medzi nezjednotenými. No svoj postoj k únii potvrdil aj doporučením svojho nástupcu Petra Parthéna Petroviča za biskupa. Petrovič a bazilián Kosovický chodili z dediny na dedinu a všade šíрили myšlienku unie. S priaznivými myšlienkami svojej apoštolskej práce za zjednotenie išli do mesta Eger (Jäger) ku katolíckemu biskupovi Georgiovi Jakušičovi ohlásiť snahu zjednotenia s katolíckou cirkvou a dojednať formálny vznik unie.

Užhorodská únia bola uzatvorená 24. apríla 1646 v hradnej kaplnke Drugethovcov v Užhorode za prítomnosti jágerského biskupa Jakušiča, grófky

Anny Jakušičovej, (manželky nebohého Jána Drugetha), baziliánov Petra Parthéna Petroviča a Gabriela Kosovického ako aj prítomných 63 kňazov východného obradu. Akt Užhorodskej únie bol potvrdený 14. mája 1648 ostrihomským arcibiskupom a priasom Uhorská Jurajom Lippayom, ktorý až následne v roku 1651 informoval o tom Svätú Apoštolskú Stolicu v Ríme. Unia bola prijatá v Užskej, Zemplínskej, Šarišskej, Abovskej, Turňanskej aj Gemerskej župe, v roku 1733 aj v Berehovskej, Ugočskej a Marmarošskej župe. V Mukačevskej eparchii v roku 1759 už nebolo oficiálne nezjednotených veriacich. Od roku 1651 bola požiadavka zriadiť samostatné gréckokatolícke biskupstvo. žiadali to aj gréckokatolíci stolíc Spišskej, Turňanskej a Gemerskej z spišského prepoštvá. Biskup Parthénus prijal v roku 1651 biskupskú vysviacku v Belehrade (Sedmohradsku) z rúk arcibiskupa Stefana Simonoviča. Mnísi na Cernečej Hore privítali mukačevského biskupa. No Zuzanna Lorántffy, vdova po Jurajovi I. Rákoczim, zamietla Parthénia a vymenovala za mukačevského biskupa Jaonnicu Zejkana. Nepomohol ani cisár Ferdinand III. Biskup Parthénus sa musel vrátiť do Užhorodu. Ostrihomský arcibiskup Juraj Lippay žiadal pre Parthénia potvrdenie na mukačevský biskupský stolec z Ríma (už 10. septembra 1651), ale potvrdenie bolo vydané dňa 8. júna 1655 pápežom Alexanderom VII. (1655 - 1667). Mukačevská eparchia až do roku 1664 zostala rozdelená na dve časti. (konec 3. časti)

Spracoval diakon R. Hreňo podľa knihy *Prierez dejinami Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku* od prof. P. Šturáka

